

ВИСНОВОК

рецензента

кандидата педагогічних наук, доцента Ткач Марії Михайлівни
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів

дисертації

ЯО ЦЗЯЛІ

**«Формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних
університетів до вокально-сценічної діяльності»,**

поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії
за спеціальністю 014 – Середня освіта (музичне мистецтво)

У результаті опрацювання дисертації Яо Цзялі, яка присвячена дослідженню проблеми формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності, встановлено обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій, що забезпечено коректним використанням відповідних методів та дослідницьких підходів.

Відповідно до логіки проведення дослідження дисертанткою на різних етапах наукового пошуку доцільно був використаний комплекс взаємодоповнюючих дослідницьких методів, серед яких: група *теоретичних методів* – аналіз, синтез, порівняння, конкретизація, узагальнення, моделювання та ін. для обґрунтування змісту готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності, визначення її структури, критеріїв та показників; група *емпіричних методів* – спостереження, бесіда, анкетування, оцінювання, констатувальний, пошуковий та формувальний експерименти та ін. для вивчення стану сформованості готовності студентів-вокалістів до вокально-сценічної діяльності, а також для розробки педагогічних умов та методики цілеспрямованого формування означеного феномена з метою їх реалізації в освітньому процесі факультетів мистецтв педагогічних університетів; комплекс *методів математичної статистики* для обробки результатів діагностування досліджуваного явища під час проведення педагогічного експерименту, для відстеження динаміки та доказу вірогідності кількісного і якісного аналізу даних.

Концептуальною основою формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності став комплекс методологічних *підходів*: особистісного, гуманістичного, аксіологічного, синергетичного, середовищного, компетентнісного та діяльнісного, які забезпечили отримання різнопланових характеристик окресленого феномену. Важливо, що означені методологічні підходи охопили весь простір фахового навчання студентів-вокалістів факультетів мистецтв, доповнюючи та підсилюючи дію один одного й створюючи методологічне підґрунтя для віднаходження ефективних форм і методів формування досліджуваного педагогічного явища.

Актуальність обраної дисертанткою проблеми не викликає сумнівів, оскільки професійна мистецька освіта в умовах сьогодення набуває все більшого значення у культурному розвитку та духовному вдосконаленні суспільства. Цивілізаційні виклики сучасності висувають якісно нові вимоги до підготовки висококваліфікованих спеціалістів мистецького профілю, яка можлива тільки за умови наявності ефективних технологій цілеспрямованого формування у них фахової майстерності. За цих умов суттєво зросли вимоги до академічної освіти студентів-вокалістів, які повинні мати високий рівень інтелекту, бути естетично та духовно розвинутими, обізнаними із різними стилями та техніками виконання, знати різноплановий вокальний репертуар, а також мати сформовану готовність до вокально-сценічної діяльності, яка характеризується надмірною інтенсивністю емоціогенних умов.

У роботі Яо Цзялі для дослідження обрано категорію «готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності», яка розглядається авторкою не як вроджена, а як набута система фахових властивостей особистості. Ця система забезпечує мобілізацію творчого потенціалу студента-вокаліста для створення уявної моделі техніко-тактичних дій на основі нотного тексту музичного твору зі збереженням власних музично-виконавських цінностей з метою її якісної реалізації в умовах прилюдного виступу завдяки сформованим художньо-інтерпретаційним умінням та навичкам.

Вивчення ж практичного досвіду формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності дозволило дисертантці виявити низку протиріч системного, методологічного та методичного характеру у вокальній підготовці студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів. Необхідність подолання існуючих суперечностей та недостатня вивченість означеної проблеми скерували Яо Цзялі до вибору теми дисертаційного дослідження.

З огляду на викладене, дисертаційну роботу Яо Цзялі вважаємо актуальною для вирішення сучасних проблем вищої мистецької освіти, а вибір теми дослідження є цілком виправданим та своєчасним.

Наукова новизна одержаних результатів. Здобувачкою *уперше* представлено новий концептуальний підхід до розв'язання проблеми формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності, що визначається якісною підготовкою концертної програми, досконалою виконавсько-технічною оснащеністю і розвиненою здатністю до самовладання при дії стресорів в умовах прилюдних виступів.

Новизна полягає в авторській інтерпретації сутності поняття «готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності» та в обґрунтуванні структури досліджуваного педагогічного явища з позицій особистісного, гуманістичного, аксіологічного, синергетичного, середового, компетентнісного та діяльнісного методологічних підходів.

Наукомісткий та міждисциплінарний потенціал досліджуваного феномену скерував дисертантку до розроблення *поетапної методики* цілеспрямованого формування готовності студентів до вокально-сценічної діяльності та створення педагогічного інструментарію для її реалізації в освітній процес факультетів мистецтв педагогічних університетів. Для успішного втілення запропонованої методики дисертанткою цілком логічно були запропоновані відповідні *педагогічні умови*, запровадження яких позитивно вплинуло на процес формування досліджуваного феномену.

У процесі проведення дослідно-експериментальної роботи дисертанткою була встановлена критеріально-показникова система формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності. На діагностичному етапі педагогічного експерименту авторкою було запропоновано розмежування стану сформованості готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності на *п'ять рівнів* (взірцевий, високий, середній, низький і дуже низький) та обґрунтовано технологію визначення кожного з них.

На формувальному етапі педагогічного експерименту дисертанткою було виявлено закономірності впливу психічних процесів та емоційних станів студентів на успішність підготовки програми музичних творів до прилюдної інтерпретації, вдосконалення виконавської вокально-технічної підготовленості та здатності до якісного відтворювання засвоєних знань, умінь і навичок у будь-яких умовах, навіть в умовах дії внутрішніх чи зовнішніх стресорів, які проявляються під час вокально-сценічної діяльності.

Вірогідність розроблених дисертанткою педагогічних умов, методів, прийомів та етапів формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності підтверджено статистичною обробкою результатів експериментального дослідження, де отримані дані обчислювались загальноприйнятими методами математичної статистики і перевірялись застосуванням *t*-критерію Стьюдента.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів. У своїй роботі дисертантці вдалося реалізувати мету та виконати всі визначені завдання дослідження. Теоретичне узагальнення порушеної проблеми надало їй змогу виокремити означений феномен у самостійний напрям дослідження і зробити відповідні висновки. Подальшого розвитку й конкретизації дістали теоретичні положення щодо фахового навчання студентів-вокалістів на факультетах мистецтв педагогічних університетів, а також методологічні підходи, методи і прийоми педагогічного управління процесом підготовки студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що розроблений в ньому педагогічний інструментарій (форми, методи, методичні рекомендації тощо) може цілеспрямовано застосовуватися в освітньому процесі факультетів мистецтв педагогічних університетів. Запропоновані авторкою методи формування готовності студентів

факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності можуть використовуватися під час укладання робочих навчальних програм з теорії та методики вокального навчання, а також у процесі вивчення дисциплін «Теорія та історія вокального мистецтва», «Методика вокального навчання», «Музична педагогіка вищої школи», «Психологія музично-виконавської діяльності» та ін.

Дисертація викладена науковим стилем, доступною мовою, в логічній послідовності, з критичним аналізом та висновками. Список використаних джерел подається до кожного розділу: до першого розділу – містить 142 літературних посилання, з них 16 іноземними мовами; до другого розділу – 40 літературних посилань, з них 9 іноземними мовами; до третього розділу – 42 літературних посилання, з них 9 іноземними мовами.

Дисертаційна робота чітко й логічно структурована, складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів і загальних висновків, списку використаних джерел до кожного розділу та додатків. Загальний обсяг дисертації – 243 сторінки, з них 195 сторінок основного тексту.

Основні теоретичні положення та результати дослідження повною мірою відображені у 6 наукових публікаціях, серед яких 2 публікації у провідних фахових виданнях України, 1 – у міжнародному виданні, 3 – праці апробаційного характеру, що свідчить про повноту викладу основних положень та результатів дисертаційного дослідження.

Дисертація Яо Цзялі на тему: «Формування готовності студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів до вокально-сценічної діяльності» є цілісним завершеним самостійним дослідженням, яке за своїм науково-теоретичним рівнем, новизною у постановці та вирішенні досліджуваної проблеми, аргументованістю теоретичних положень, висновків та практичним значенням повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії та історії музики
факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова

